

**ETELÄ-SAVON
KULTTUURISTRATEGIA
2022-2025**

**KULTTUURISTA
KESTÄVÄÄ
MUUTOSVOIMAA
ETELÄ-SAVOON**

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

VISIO 2030

KULTTUURISTA KESTÄVÄÄ MUUTOSVOIMAA ETELÄ-SAVOON

Meillä Etelä-Savossa kulttuurinen osallisuus ja kulttuurihyvinvointi kuuluvat olennaisena osana hyvään elämään.

Kulttuuri, taide ja luovat alat ovat maakunnassa myös merkityksellinen elinkeino ja elinvoiman lähde.

Aktiivinen yhteistyö ja avoin viestintä takaavat eteläsavolaisen kulttuurin ja taiteen kukoistuksen.

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

MITÄ ON KULTTUURI?

Jokaisella on lakisäätiset kulttuuriset oikeudet: Oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin. Oikeus osallistua taiteisiin ja kulttuuriin sekä ilmaista itseään vapaasti.

Me kaikki yhdessä luomme eteläsavolaista kulttuuria.

Etelä-Savon maakuntaliitto

ETELÄ-SAVON KULTTUURISTRATEGIA 2022-2025

VALMISTELU- PROSESSI 21-22

Kaikille avoimet etätyöpajat
touko-kesäkuu 2021

Tiedonkeruu strategiaprosessin tueksi
syyskuu 2021 – tammikuu 2022

Ankkuri – Kulttuurin
tulevaisuuskartta 15.6.21

Satama – Kulttuuri
Etelä-Savon kuntien
hyvinvointitekijänä 1.6.21

Kulttuurista virtaa – Etelä-
Savon kärkipainotukset 18.5.21

Majakka – Etelä-Savon kulttuurin
tulevaisuuspaja 11.5.21

Etelä-Savon
maakuntaliiton AKKU-
hankkeen kyselyt
liittyen kulttuurialan
toimijoiden tarpeisiin
sekä digitaalisiin
kulttuuripalveluihin
syksyllä 2021

Kulttuurin
TEAvisarin
tulokset
marraskuu
2021

Avoin kysely
kulttuuristrategian
tavoitteista ja visiosta
joulukuu 2021 –
tammikuu 2022

Itä-Suomen yliopiston ja
Saimaa-ilmion kysely alueen
kulttuuritarjonnasta syksyllä
2021, tulokset tammikuu 2022

Strategialuonnoksen
esittely ja kommentointi
maaliskuu-huhtikuu 2022

Kulttuuri-
strategia
valmis
kesäkuu
2022

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

ETELÄSAVOLAISEN KULTTUURI- JA TAIDEKENTÄN KUVAUS

Vahvuudet

- Vahva itäsuomalainen kulttuuriperintö
- Upeita kulttuurimatkailukohteita
- Tapahtumilla pitkät perinteet ja kansainvälistä suosiota
- Etelä-Savon kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2019-2021
- Monipuolista hanketoimintaa
- Rohkeutta tehdä kokeiluja
- Sujuvaa arkea taiteen ammattilaisille
- Saimaa-ilmiön vahvistama itäsuomalainen yhteistyö

Mahdollisuudet

- Kriisien seurauksena kulttuurin merkitys kasvaa
- Ikääntyvä väestö tuottaa ja käyttää kulttuuria
- Ymmärrys taiteen ja kulttuurin vaikutuksista hyvinvointiin ja elinvoimaan lisääntyy
- Kulttuuri-, matkailu- ja hyvinvointitoimijoiden yhteistyö
- Virtuaaliset kulttuuripalvelut lisäävät saavutettavuutta
- Eteläsavolainen elämänrytmi ja pehmeät arvot
- Alueiden välinen ja kansainvälinen yhteistyö

Heikkoudet

- Vähän kulttuurin kuluttajia
- Kunnissa vähäiset henkilöstöresurssit
- Puute käyttökelpoisista, edullisista tiloista
- Yrittäjyys- ja markkinointiosaamisessa puutteita
- Kulttuurialan ammattilaisten edunvalvonnan ja koordinaation vähäisyys
- Turha vaatimattomuus
- Kansainvälisen kulttuuritarjonnan niukkuus
- Huonot liikenneyhteydet
- Tiedolla vaikuttamisen haasteet

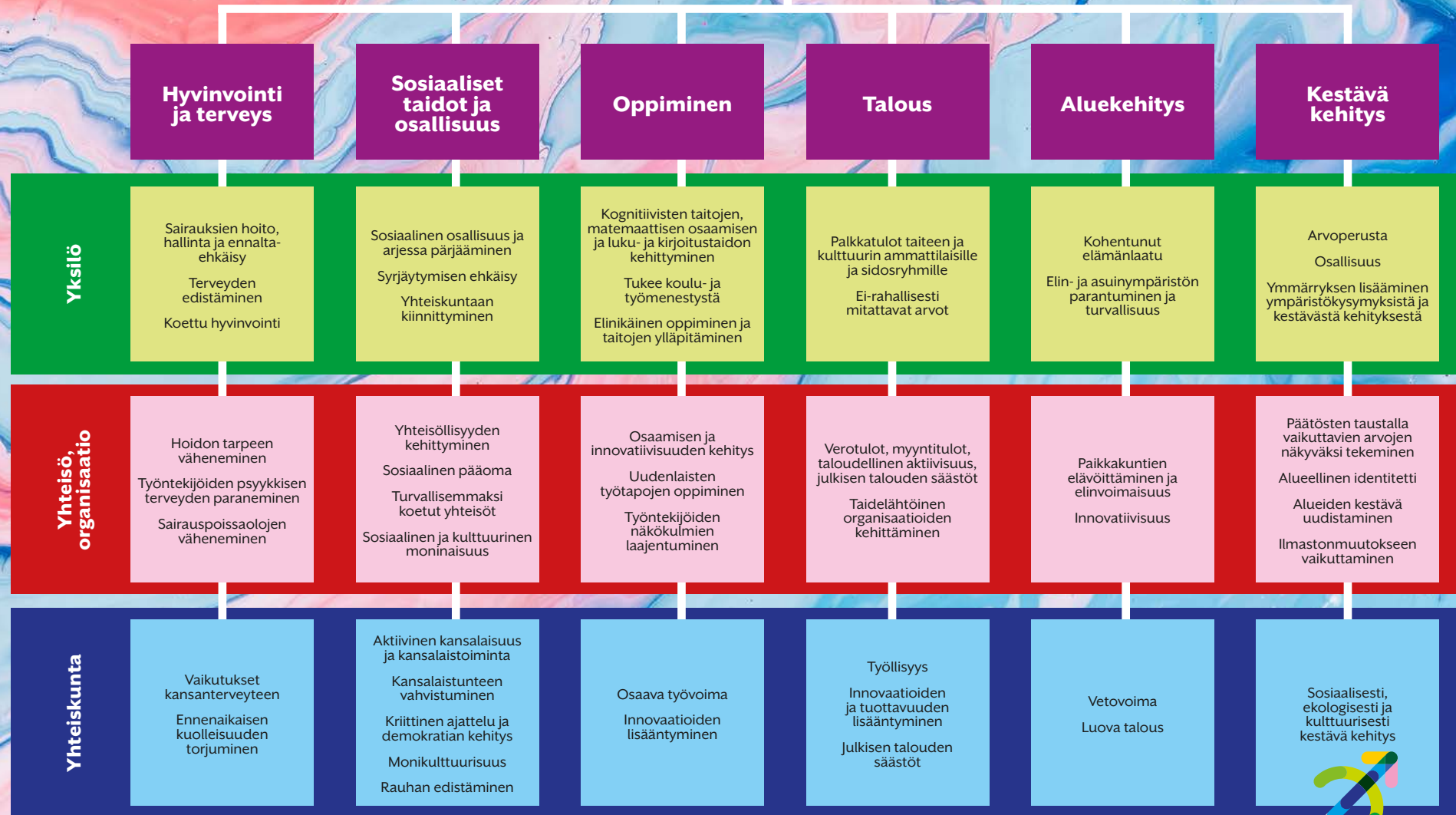
Uhat

- Jäävätkö ihmiset kotiin koronan jälkeen?
- Geopoliittisen tilanteen vaikutukset
- Yhdistyksistä loppuvat tekijät maakunnan ikääntyessä
- Kulttuurin ammattilaiset vaihtavat alaa ja maakuntaa
- Valtakunnallinen taiteen tuki ei jakaudu tasaisesti
- Julkisen talouden kireys
- Poliittiset päättäjät arvottavat asioita rahassa
- Taiteen ja kulttuurin itseisarvo jää välinearvon alle
- Kulttuuri jää kapeasti omalle sektorilleen

KULTTUURI JA TAIDE VAIKUTTAA

Kulttuurin ja taiteen vaikutukset

(Pasanen, Vepsäläinen & Suni 2022)

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

ETELÄ-SAVON
KULTTUURISTRATEGIA
2022-2025

VISIO 2030

KULTTUURISTA
KESTÄVÄÄ
MUUTOSVOIMAA
ETELÄ-SAVOON

Etelä-Savon
maakuntaliitto

ETELÄ-SAVON
KULTTUURISTRATEGIA
2022-2025

STRATEGIAN KÄRJET

1.

Etelä-Savossa kulttuurinen osallisuus ja kulttuurihyvinvointi kuuluvat olennaisena osana hyvään elämään.

2.

Kulttuuri, taide ja luovat alat ovat merkityksellinen elinkeino ja elinvoiman lähde Etelä-Savossa.

3.

Aktiivinen yhteistyö ja avoin viestintä takaavat Etelä-Savon kulttuurin ja taiteen kukoistuksen.

Etelä-Savon
maakuntaliitto

Etelä-Savossa kulttuurinen osallisuus ja kulttuurihyvinvointi ovat olennainen osa hyvää elämää

TAVOITTEET

Kaikenikäiset eteläsavolaiset pääsevät osallisiksi taiteesta ja kulttuurista – kokijoina ja tekijöinä – riippumatta toimintakyvystä, kieli- tai kulttuuritaustasta sekä asuinpaikasta.

Monipuoliset kulttuuripalvelut tukevat lasten ja nuorten luovuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä tietoisuutta omasta kulttuuristaan.

Viihtyisät, esteettiset ja kulttuurihistorialtaan arvokkaat asuin- ja elinympäristöt tarjoavat elämyksiä ja hyvinvointia arkeen.

KEINOT

- Kehitämme ja otamme käyttöön eteläsavolaisten kulttuurista osallisuutta ja toimijuutta sekä kulttuurista identiteettiä tukevia käytäntöjä ja toimintamalleja.
- Edistämme taiteen ja kulttuurin saatavuutta ja saavutettavuutta huomioiden sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyys.
- Kehitämme digitaalisten kulttuuripalvelujen tarjontaa ja käyttömahdollisuuksia.
- Lisäämme hyvinvointia ja terveyttä edistävän ja kuntoutumista tukevan taide- ja kulttuuritoiminnan käyttöä sosiaali- ja terveystalouksissa sekä luomme rakenteita monialaisen yhteistyön tueksi.
- Tarjoamme lapsille ja nuorille mahdollisuuksia kokea ja oppia kulttuuria ja taidetta monipuolisesti ja suunnitelmallisesti varhaiskasvatuksessa, koulussa ja oppilaitoksissa painottaen oman elinympäristön kulttuuriperintöä.
- Järjestämme yhdenvertaisesti saavutettavia kulttuuriharrastuksia sekä koulupäivän yhteyteen että vapaa-ajalle.
- Tunnistamme lapsille ja nuorille ominaiset kulttuurin muodot ja mahdollistamme niiden toteuttamisen ohjatusti.
- Arvostamme järvi- ja metsäympäristöjämme sekä elävää kulttuuriperintöämme ja kehitämme niiden kestävää käyttöä ja tuotteistamista.
- Vaalimme ja tuomme esiin maisemaltaan ja kulttuurihistorialtaan arvokkaita kohteita, rakennuksia ja ympäristöjä.
- Lisäämme julkisen taiteen prosenttiperaation käyttöä yksityisissä ja julkisissa rakennus- ja kunnostushankkeissa.

Kulttuuri, taide ja luovat alat ovat merkityksellinen elinkeino ja elinvoiman lähde Etelä-Savossa

TAVOITTEET

Taide-, kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaiset voivat elää taiteellisella työllään, jota arvostetaan.

Etelä-Savon ainutlaatuiset luonto- ja kulttuuriympäristöt sekä kulttuurikohteet ja -tapahtumat vetävät vierailijoita puoleensa viettämään ilmiömäistä aikaa.

Kulttuurin, taiteen ja luovien alojen vaikutukset alueen elinvoimaan tunnustetaan ja niiden toimintamahdollisuuksia kehitetään suunnitelmallisesti.

KEINOT

- Maksamme asiallisen korvauksen ammattilaisten työstä.
- Luomme kestäviä toimintamalleja taiteen soveltamiseksi sekä alueen taide- ja kulttuurialan ammattilaisten työllistämiseksi ja asiantuntijuuden hyödyntämiseksi eri toimialoilla.
- Tarjoamme alueella koulutusta luovan alan ammattilaisten osaamisen soveltamiseksi, ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

- Tuotteistamme alueen vahvuuksia aidoiksi, selkeiksi ja kestäviksi kulttuurimatkalupalveluiksi sekä huolehdimme niiden saavutettavuudesta ja ostettavuudesta.
- Lisäämme luonto- ja kulttuuripalveluiden välistä yhteistyötä ja kehitämme luontoon yhdistettyjä taide- ja kulttuuritapahtumia.
- Tuomme esiin ja kehitämme ruokakulttuuria matkailun kasvavana trendinä

- Huolehdimme yhdessä kulttuurin peruspalveluiden rahoituksen säilymisestä.
- Kokoamme erilaisia rahoituslähteitä kulttuurin ja luovan talouden tueksi sekä viestimme erityyppisistä rahoitusvaihtoehdoista, jotka taipuvat kulttuurin ja taiteen ammattilaisten kehittämiskohteisiin.
- Huomioimme kulttuurin tarjoamat mahdollisuudet ja tarvitsemat resurssit sekä julkisten että yksityisten organisaatioiden strategioissa ja talousarvioissa.
- Teemme yhteistyötä tutkimusorganisaatioiden kanssa saadaksemme lisätietoa eteläsavolaisen kulttuurikentän kehityksestä ja vaikuttavuudesta.
- Kehitämme maakunnallista luovien alojen ekosysteemiä.

Aktiivinen yhteistyö ja avoin viestintä mahdollistavat Etelä-Savon kulttuurin ja taiteen kukoistuksen

TAVOITTEET

Kulttuuri on kaikkien eteläsavolaisten yhteinen asia vahvistaessaan yhteisöllisyyttä sekä alueellista identiteettiä ja elinvoimaa.

Etelä-Savon kulttuurin erityislaatuisuus ja vahvuudet näkyvät kauas ja vahvistuvat edelleen vuorovaikutuksessa muiden alueiden ja maiden kanssa.

Taide- ja kulttuurikentän toimijat viestivät toiminnastaan avoimesti, jatkuvasti ja monikanavaisesti toisilleen, yleisölle, muille toimijoille sekä päättäjille.

KEINOT

- Kannustamme asukkaita ja kävijöitä harrastamaan ja tuottamaan kulttuuria monimuotoisesti yhdessä.
- Tuemme yhdistysten ja järjestöjen toimintaa kulttuurikentällä.
- Hankkeistamme paikallisesti ja alueellisesti innostavia ideoita.
- Vahvistamme sektoreiden ja toimialojen välistä verkostoitumista ja rakenteellista yhteistyötä.
- Ohjaamme tyhjiä tiloja taide- ja kulttuuritoimijoiden käyttöön.

- Luomme mahdollisuuksia alueen omien vahvuuksien tunnistamiseen ja kehittämiseen.
- Vahvistamme Saimaa-ilmion aloittamaa itäsuomalaista yhteistyötä.
- Edistämme kansainvälistä yhteistyötä lisätäksemme sekä kansainvälistä että kansainvälistä yleisöä kiinnostavaa kulttuuritarjontaa alueellamme.

- Lisäämme kulttuuripuhetta mediassa.
- Jatkamme jo hyväksi koettujen viestintä- ja markkinointikanavien ja -alustojen käyttämistä.
- Kehitämme sekä alueen kulttuuritoimijoiden keskinäistä että yleisölle, muille alueille, toimialoille ja potentiaalisille yhteistyökumppaneille suunnattua viestintää.
- Viestimme yhdessä päättäjille taiteen ja kulttuurin elinvoima- ja hyvinvointivaikutuksista.

ETELÄ-SAVON
KULTTUURISTRATEGIA
2022-2025

SEURANTA- INDIKAATTORIT

Etelä-Savon
maakuntaliitto

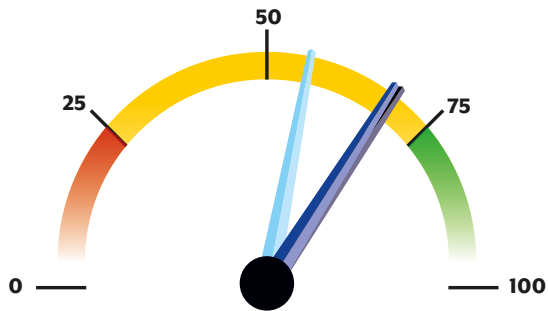

KULTTUURIHYVINVOINTI JA OSALLISUUS SEKÄ YHTEISTYÖ

Etelä-Savo
2019

Etelä-Savo
2021

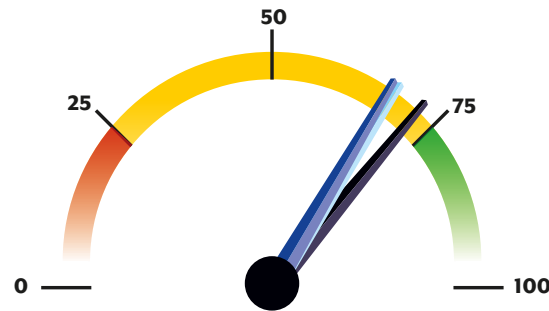
Koko maa
2021

Kulttuuripalveluiden ja kirjaston osallisuutta tukevat käytännöt

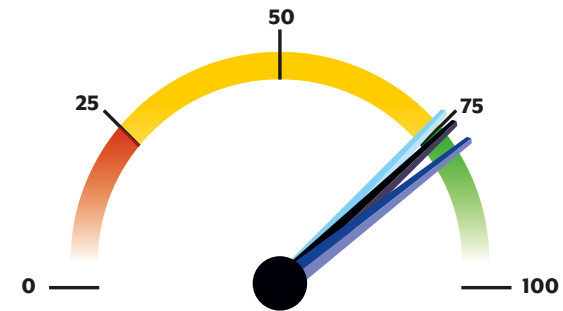
2019 vs 2021

Taloudellinen tukeminen osallistumisen mahdollistamiseksi

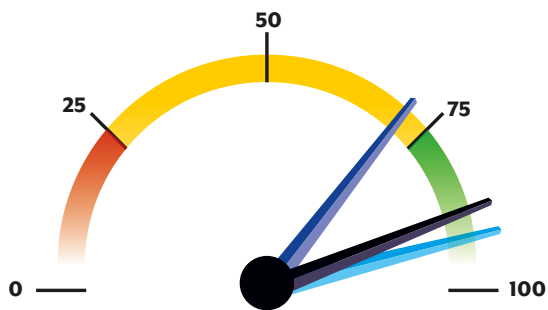
2019 vs 2021

Kulttuurikasvatusta edistävät toimenpiteet

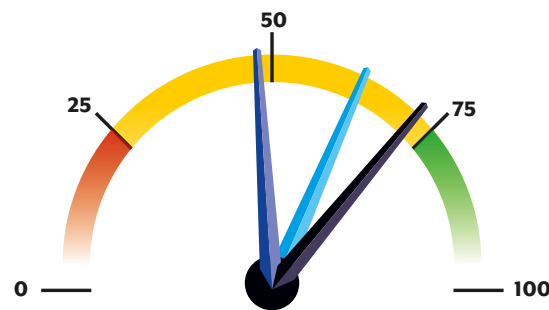
2019 vs 2021

Kulttuuriympäristö

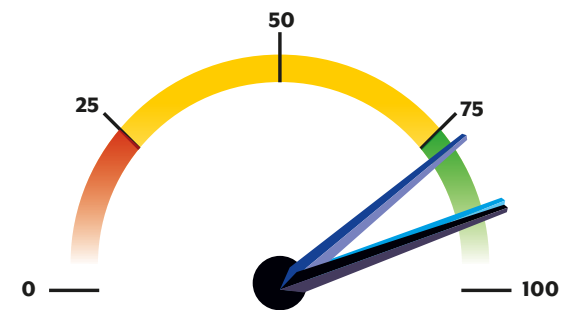
2019 vs 2021

Prosenttiperiaate

2019 vs 2021

Yhteistyörakenteet

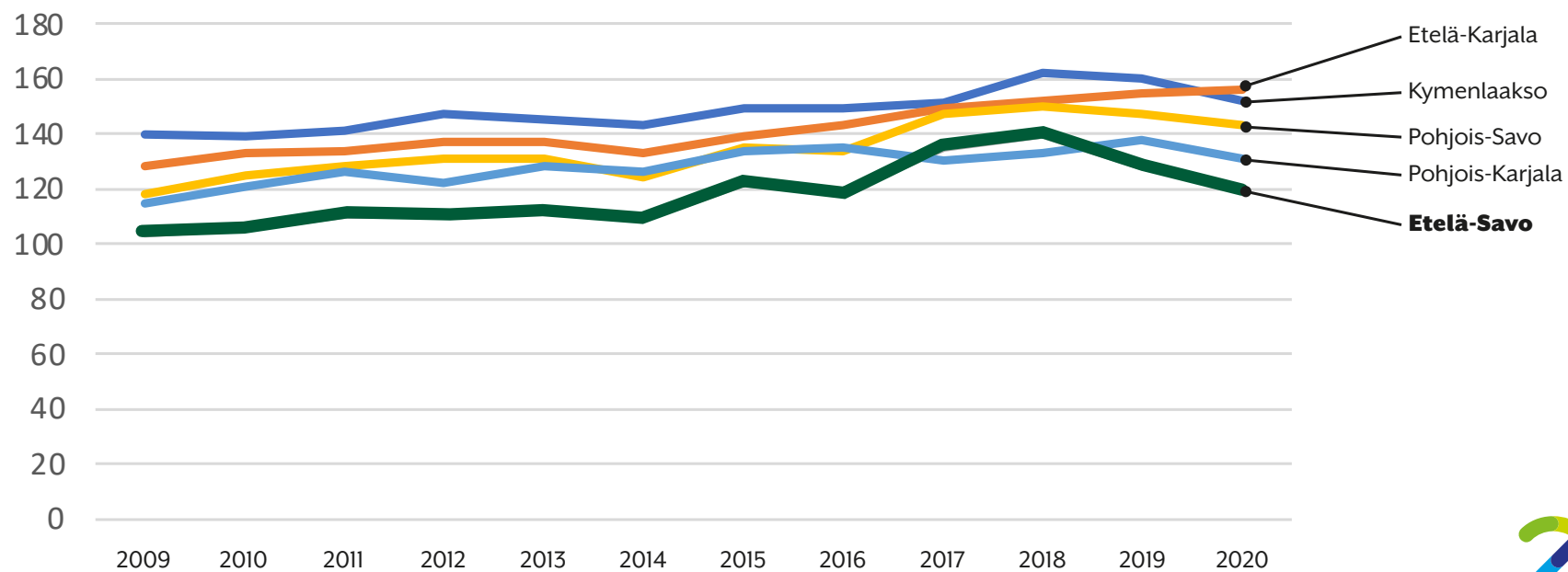
2019 vs 2021

Etelä-Savon maakuntaliitto

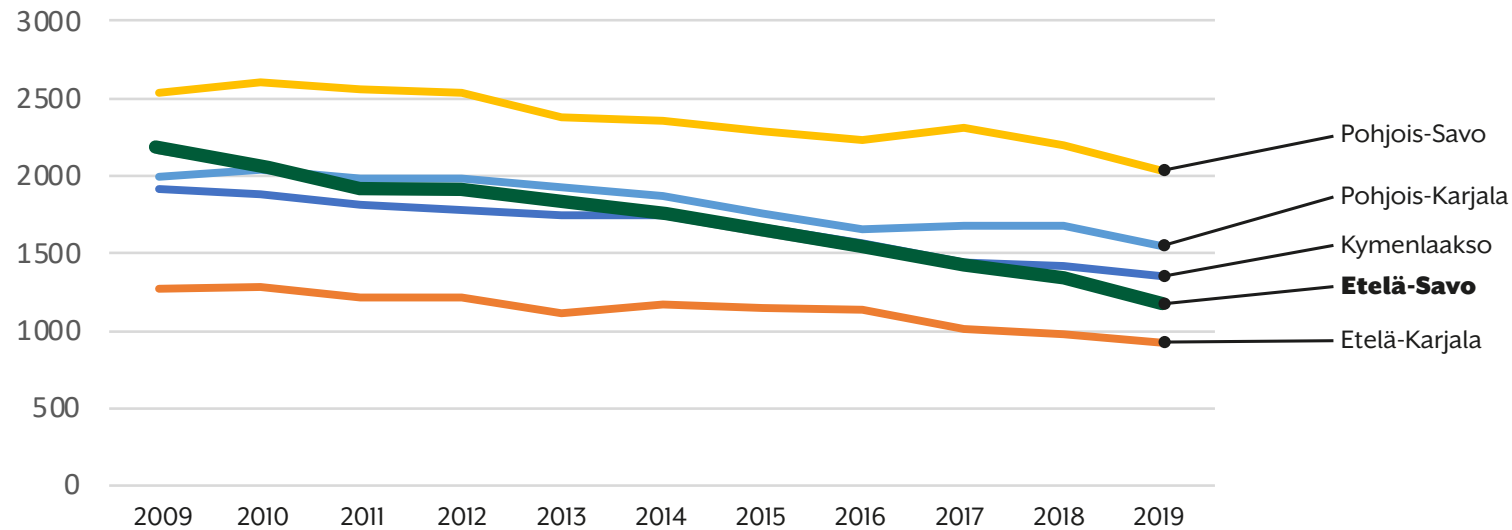
KUNTIEN KULTTUURITOIMEN NETTOKUSTANNUKSET (€/ASUKAS)

Lähde: Tilastokeskus / julkisen talouden tilastot

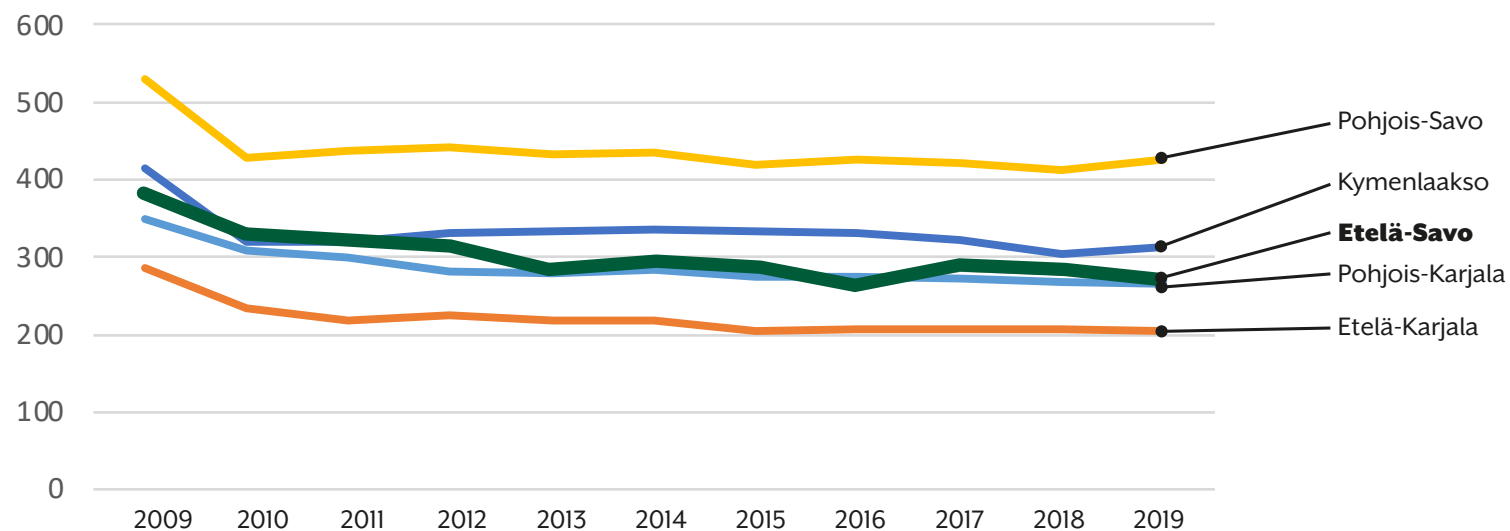
TYÖLLINEN TYÖVOIMA KULTTUURIN TOIMIALOILLA

Lähde: Tilastokeskus / työssäkäyntitilastot

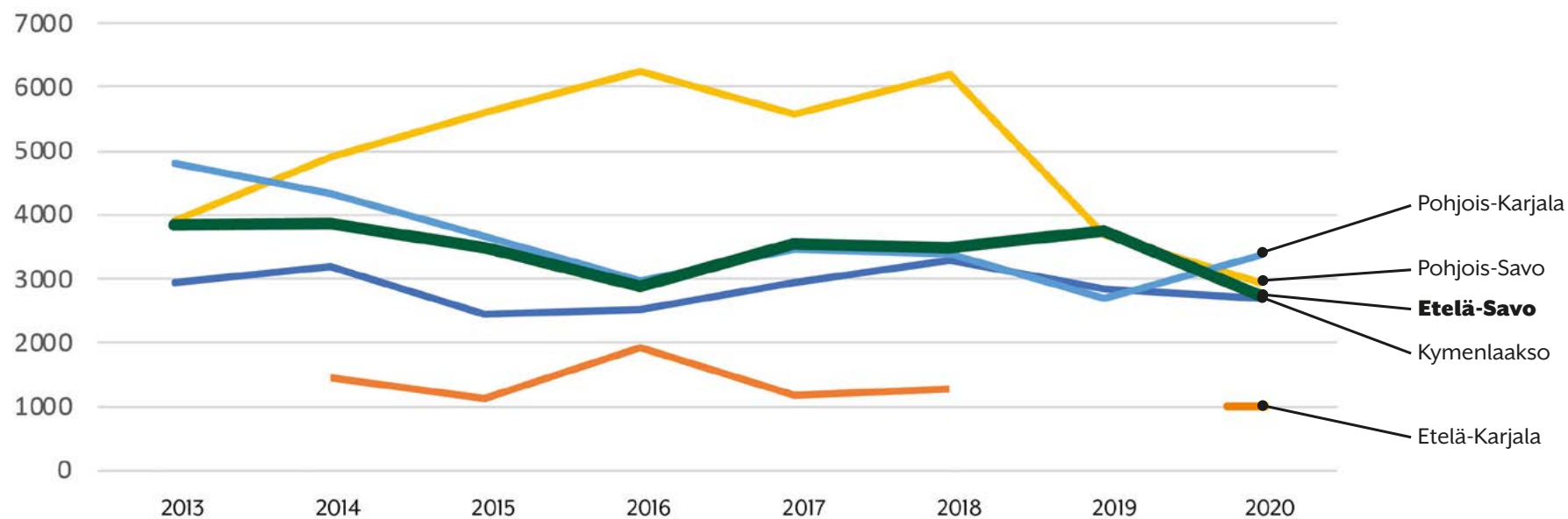
KULTTUURIALAN YRITYSTEN TOIMIPAIKAT

Lähde: Tilastokeskus / Yritys- ja toimipaikkarekisteri

KULTTUURIALAN YRITYSTEN LIIKEVAIHTO

(1 000€)

Lähde: Tilastokeskus / Yritystietopalvelu. Toimialaluokitus 90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta.

LÄHTEET JA AIHEESEEN LIITTYVÄÄ LUETTAVAA

Etelä-Savon maakuntaliitto 2018.
Etelä-Savon kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2019-2021.

Etelä-Karjalan liitto & Etelä-Savon maakuntaliitto 2021.
Saimaan matkailustrategia 2021-2025.

Etelä-Savon maakuntaliitto vuosi:
Etelä-Savon maakuntastrategia.

Etelä-Savon maakuntaliitto 2021.
Maakuntaohjelma 2022-2025.

MDI 2020. Ilmiömäinen kulttuurikaupunki.
Savonlinnan kulttuuristrategia ja
Itä-Suomen kulttuurin yhteistyöstrategia.
Saimaa-ilmiö.

OKM 2017. Opetus- ja kulttuuriministeriön
kulttuuripoliittikan strategia 2025.
Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:20.

OKM 2018. Taide ja kulttuuri osana alueiden kehitystä.
Näkymä vuoteen 2025.
Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:20.

Pasanen, Katja & Vepsäläinen, Mia 2021.
Mikkelin asukkaiden näkemykset
kaupungin kulttuuritarjonnasta. Saimaa-ilmiö & UEF.

Pasanen, Katja & Vepsäläinen, Mia 2021.
Savonlinnan asukkaiden näkemykset
kaupungin kulttuuritarjonnasta. Saimaa-ilmiö & UEF.

Pasanen, Katja, Vepsäläinen, Mia ja Suni, Jarno 2022.
Itä-Suomen alueen asukkaiden näkemykset
kulttuurin merkityksestä
ja alueen kulttuuritarjonnasta. Saimaa-ilmiö & UEF.